

MARIAN POIKA – JUMALAN POIKA**Lk 1:26-38****(Marian päivä I vk)****Hyvinkään iltamessu****(13.03.2016)****Teksti:**

26. Kuudentena kuukautena sen jälkeen Jumala lähetti enkeli Gabrielin Galilean kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret, 27. neitsyen tykö, joka oli kihlattu Joosef nimiselle miehelle Daavidin suvusta; ja neitsyen nimi oli Maria. 28. Ja tullessaan sisälle hänen tykönsä enkeli sanoi: "Terve, armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi." 29. Mutta hän hämmästyi suuresti siitä puheesta ja mielti, mitä tämä tervehdys mahtoi tarkoittaa. 30. Niin enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Maria; sillä sinä olet saanut armon Jumalan edessä. 31. Ja katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus. 32. Hän on oleva suuri, ja hänet pitää kutsuttaman Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle Daavidin, hänen isänsä, valtaistuimen, 33. ja hän on oleva Jaakobin huoneen kuningas iankaikkisesti, ja hänen valtakunnallansa ei pidä loppua oleman." 34. Niin Maria sanoi enkelille: "Kuinka tämä voi tapahtua, kun minä en miehestä mitään tiedä?" 35. Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut; sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi. 36. Ja katso, sinun sukulaisesi Elisabet, hänkin kantaa kohdussaan poikaa vanhalla iälläään, ja tämä on kuudes kuukausi hänellä, jota sanottiin hedelmättömäksi; 37. sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta." 38. Silloin Maria sanoi: "Katso, minä olen Herran palvelijatar; tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan." Ja enkeli lähti hänen tykönsä. (Lk 1:26-38.)

JOHDANTO

- a. Marian päivänä ja kolminaisuudenpäivänä moni pappi saarnaa tekstin vierestä eikä ihme, sillä kyseisten päivien tekstit ovat niin ylivoimaisia selittää. Käsittelehän kolminaisuudenpäivä Jumalan kolmiykeyttä ja Marian päivä inkarnaatiota, Jumalan ihmiseksi tulemisen ihmettä Jeesuksessa Kristuksessa eli neitseestä syntymistä.
- b. Jeesuksen tuleminen meidän historiaamme tapahtui yhtä ainutlaatuisella tavalla kuin hänen poismenonsakin täältä. Jeesuksen syntymästä enempää kuin ylösnousemisestakaan ei Raamatussa anneta mitään selitystä. Siten enkelit joulun ja pääsiäisen teksteissä ikään kuin huomauttavat, että nämä asiat kuuluvat empirian ulkopuolelle, ja siksi niiden rationaalinen, järjellinen selitys ei ole mahdollinen.
- c. Tekstimme on täynnä mielenkiintoisia yksityiskohtia. Otan niistä esille muutamia. Ryhmittelen asiat kolmeen osaan: 1. tapahtuman puitteet, 2. enkelin sanoma Marialle ja 3. Marian suhtautuminen sanomaan.

1. MARIANPÄIVÄN PUITTEET

Kuudentena kuukautena sen jälkeen Jumala lähetti enkeli Gabrielin Galilean kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret, neitsyen tykö, joka oli kihlattu Joosef nimiselle miehelle Daavidin

suvusta; ja neitsyen nimi oli Maria (Lk 1:26 - 27).

1.1. "Nasaret"

Nasaret on 24 km länteen Genesaretin eteläkolkasta ja 35 km itään Välimeren rannikosta, lähellä Taborin vuorta oleva kyläpahanen. Nykyisin siellä on muutama kymmentuhatta asukasta, joista 2/3 on kristittyjä ja 1/3 muslimeja. Nasaretissa ei asu juutalaisia juuri lainkaan. Nasaret lienee Israelin kristillisin kaupunki.

Ei ollut sattuma, että molemmat, Joosef ja hänen kihlattunsa Maria, asuivat Nasaretissa. Sillä UT kutsuu Jeesusta hänen kotipaikkakuntansa mukaan Jeesus Nasaretilaiseksi ja sanoo näin VT:n profetian täyttyvän (Mt 2:21-23).

Raamatun selittäjien ongelmana on ollut se, etteivät he ole löytäneet tällaista profetiaa enempää kuin Nasaret-nimistä kaupunkiaan VT:sta. On kuitenkin ilmeistä, että Matteuksen mainitsema profetia tarkoittaa profeetta Jesajan kirjan kohtaa, jossa sanotaan: "Iisain kannosta puhkeaa virpi, ja *vesa* versoo hänen juuristaan. Ja hänen päällensä lepää Herran Henki" (Js 11:1; 53:2; Jr 23:5; 33:15; Sk 3:8; 6:12).

Nimittäin ylösnoussut ja taivaaseen astunut Jeesus sanoo itse olevansa tämä Jesajan ennustama *vesa* tai *verso*: "Minä olen Daavidin *juuri vesa* ja hänen suvustansa – –" (Ilm 22:16). Toisin sanoen Jeesus on kuningas Daavidin kaatuneen kuningashuoneen ja sukuun kannosta noussut uusi *verso eli vesa* (hepreaksi "nezer"). Myös nimi *Nasaret* tulee sanasta "nezer" eli "vesa", sillä Nasaretin alkuperäinen nimi on Nazara, joka on "nezer"-sanon feminiinimuoto.

1.2. "Neitsyt"

Jesaja profetoi 700 vuotta ennen Jeesuksen syntymää: "Herra itse antaa teille *merkin*: Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel" (Js 7:14). Sekä VT:n käyttämä sana "alma" että UT:n "parthenos" merkitsevät "nuorta naista", mutta myös "neitsyttä". Sekä Jesajalla että Luukkaalla tekstiyhteys osoittaa selvästi, että kysymys on neitsyestä. Nuoren naisen tuleminen raskaaksi ei nimittäin olisi mikään "merkki" eli "ihme" (heprean "oot" tarkoittaa "merkkiä" ja "ihmettä"), mutta neitsyen tuleminen raskaaksi on todellakin ihme.

Lisäksi "nimenantaja" on Jesajan profetiassa feminiinimuodossa, eikä lapsen isästä puhuta mitään. Ihmeeseen viittaa myös sekä Jesajan että Luukkaan käyttämä voimakas ilmaisu "katso, sinä tulet raskaaksi".

1.3. "Kihlattu"

Ajanlaskumme alussa juutalaisilla kihlaus kesti vuoden ja se oli yhtä sitova kuin avioliittokin. Se voitiin purkaa vain virallisella erolla. Jos sulhanen kuoli, morsian oli lain mukaan leski. Hänestä puhuttiin "neitsyenä, joka oli leski".

Kihlaus oli keskinäisen uskollisuuden ehdoton lupaus, mutta seksuaalista yhteyttä kihlauksen aikana ennen häitä pidettiin haureutena. Maria oli neitsyt.

2. ENKELIN SANOMA MARIALLE

Ja tullessaan sisälle hänen tykönsä enkeli sanoi: ”Terve, armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi.” – – ”Älä pelkää, Maria; sillä sinä olet saanut armon Jumalan edessä. Ja katso, sinä tulet raskaaksi ja synnytät pojan ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus. Hän on oleva suuri ja hänet pitää kutsuttaman Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle Daavidin, hänen isänsä, valtaistuimen, ja hän on oleva Jaakobin huoneen kuningas iankaikkisesti, ja hänen valtakunnallansa ei pidä loppua oleman.” – – ”Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut; sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi. Ja katso, sinun sukulaisesi Elisabet, hänkin kantaa kohdussaan poikaa vanhalla iälläään, ja tämä on kuudes kuukausi hänellä, jota sanottiin hedelmättömäksi; sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta.” (Lk 1:28, 30-33, 35-37.)

2.1. "Terve, armoitettu!"

Rooman kirkko on tehnyt Mariasta Jumalan ja ihmisen välille välittäjän, jota tulee rukoilla. Tämä harha perustuu latinankielisen Raamatun Vulgatan (405 eKr) tekemään virheelliseen raamatunkäännökseen: "Ave, gratia plena" ("ole tervehditty sinä, joka olet täynnä armoa").

Tunnettu hymni "Ave Maria" on aikoinaan kirjoitettu tekstissämme olevan raamatunjakeen (Lk 1:28) innoittamana. Ave Marian -hymnin kaksi alkuaetta ovat peräisin varhaiselta ajalta ja ne ovat raamatullisia, mutta kolmas jae "Pyhä Maria, Jumalan äiti, rukoile meidän syntisten puolesta" on epäraamatullinen. Se on viidenneltätoista vuosisadalta, ja paavi Pius V julisti sen v. 1568 raamatulliseksi.

Maria ei ole armon lähde eikä armon jakaja, vaan hän on "saanut armon Jumalan edessä" – tosin erittäin tärkeään kutsumukseen – niin kuin jokainen Jumalan lapsi on saanut armon omaan kutsumukseensa.

2.2. "Nimi Jeesus"

Enkeli käski Mariaa ja Joosefia antamaan pian syntyvälle pojalle nimeksi "Jeesus".

Matteuksen evankeliumissa on annettu selitys siihen, miksi lapselle tuli antaa tällainen nimi: "Sillä hän on vapahtava kansansa heidän synneistänsä" (Mt 1:21). Nimi Jeesus tulee nimittäin heprealaisesta nimestä "Jehooshua", joka merkitsee "Herra on pelastus". Lapselle annettavan nimen tuli julistaa hänen tulevaa tehtäväänsä.

2.3. "Jumalan Poika"

Jeesuksen suhde Jumalaan on oleva ainutlaatuinen. Vaikka hän on Marian poika, hän on samalla "Korkeimman Poika" eli "Jumalan Poika". Alkukielen ilmaisut ovat ilman artikkeleita eli Jeesus on ainutkertainen ja ainutlaatuinen. Hän ei ole vain tietty monista, vaan yksi ja samalla ainut.

Jeesus on oleva myös "suuri" ja "pyhä" eli synnitön, kuten VT:ssa niin lukemattomat kerrat hänestä ennustetaan (Js 6:3). Jeesusta "pitää kutsuttaman" tällaiseksi eli Jeesus ei vain ole "Korkeimman Poika" eli "Jumalan Poika", "Suuri ja Pyhä", vaan hänet myös tunnustetaan täällä maan päällä sellaiseksi.

Jeesus on oleva tällainen, sillä hän sikiää Pyhästä Hengestä. Sekä Marian sukulaisten, häntä

vähän vanhemman Elisabetin pojan, Johannes Kastajan että Jeesuksen syntymä ovat ihmeitä. Molempiin sopii tekstimme sana: "Sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta".

Mutta Johannes Kastajan ja Jeesuksen syntymän välinen ero on kuitenkin niitä yhdistävää ihmettä suurempi: Johannes Kastajan esikuvana oli Iisakin, Simsonin tai Samuelin syntyminen. Jeesuksen syntymän esikuvana oli Adam. Adam ja Jeesus syntyivät ilman miehen siementä Jumalan Hengen luomisvoimasta sanan kautta. Johannes Kastaja täytettiin Pyhällä Hengellä äitinsä kohdussa. Mutta Jeesus sikisi Pyhästä Hengestä äitinsä kohtuun.

2.4. Jeesus on kuningas, Daavidin jälkeläinen ja Israelin hallitsija.

Tätä koskeva VT:n profetia on 2 Sm 7:12-13. Maria on Elisabetin sukulaisena leeviläinen, mutta hänen on täytynyt olla myös Daavidin jälkeläinen eli Juudan sukua. Muuten ei Daavidia voitaisi kutsua Jeesuksen isäksi. Siinähan sanotaan: "Herra Jumala antaa hänelle Daavidin, hänen isänsä valtaistuimen" (Lk 1:32). Jeesus oli siis Israelin valtakunnan laillinen vallanperijä, "kruununprinssi".

Ehkä Maria oli isänsä puolelta Daavidin jälkeläinen eli Juudan sukua ja äidin puolelta Elisabetin kanssa aaronilainen eli Leevin sukua.

2.5. Jeesus on oleva myös iankaikkinen Kuningas, jonka valtakunnalla ei ole loppua.

Tästäkin on profetia jo VT:ssa (Dn 7:27). Jeesuksessa Jaakobin huone eli Jumalan Israel – sekä Jumalan vanhan liiton että uudenliiton kansa – on saava kuolemattoman kuninkaan. Ei tule hänen jälkeensä hallitsijan vaihdosta eikä valtakunnan häviötä.

3. MARIAN REAKTIO

Maria hämmästyi suuresti siitä puheesta ja mielti, mitä tämä tervehdys mahtoi tarkoittaa. – – Kuinka tämä voi tapahtua, kun minä en miehestä mitään tiedä? – – Katso, minä olen Herran palvelijatar; tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan (Lk 1:29, 34, 38.)

3.1. "Hämmästy suuresti"

Maria oli "läpeensä ymmällään" (diatarassoo). Ja olihan siihen syytäkin:

Enkeli, kirkkauden synnitön olento puhuu syntiselle pienelle ihmiselle. Kuka meistä ei olisi hämmästyinyt? Enkelin ilmestyessä Sakarias hämmästy, paimenet kedolla peljästyivät, samoin opetuslapset Jeesuksen haudalla pääsiäisaamuna. Entä sotilaat? He kävivät kuin kuolleiksi pelosta.

Tai ajatelkaamme Marian alhaista sosiaalista asemaa ja sitä korkeaa tehtävää, josta enkeli hänelle puhui.

3.2. Mutta ennen kaikkea: "Minä en miehestä mitään tiedä"

Tämä ei tarkoita vain Joosefia, vaan myös suhdetta muihin miehiin. Ilmaisua "tietää" ("ginooskoo" UT:ssa ja "jaadaa" VT:ssa) käytetään Raamatussa myös seksuaalisessa merkityksessä (1 Ms 19:8).

Rooman kirkko perustaa oppinsa Marian ikuisesta neitseydestä puheena olevaan UT:n kohtaan, koska se pitää Marian sanoja hänen ikuista neitseyttä lupaavana valanaan. Katollinen tulkinta on kuitenkin väärä, sillä alkukielen sana ei ole futuurissa eli tulevaisuutta tarkoittavassa, vaan nykyaikamuodossa, joka koski silloista tilannetta.

3.3. Alkuhämmästyksen jälkeen Marian asenne oli tämä: "Katso, minä olen Herran palvelijatar; tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan".

Maria ei ymmärtänyt Jumalan lupausta, mutta hän uskoi sen. Olkaamme Maria seuraajia. Opetelkaamme katsomaan pois omasta ymmärryksestämme! Emmehän me pelastu järkemme kautta, vaan uskon kautta.

Inkarnaatio, Jumalan ihmiseksi tuleminen on ihme, se on selittämätön. Ei kukaan osaa selittää, miten sekä jumaluus että ihmisyys yhdistyvät Jeesuksessa Kristuksessa. Jeesus Kristus ei vain tehnyt ihmeitä, vaan oli itse ihme, ihmeitten ihme, alkuihme personoituneena. Suurinta ei ollut se, mitä hän puhui ja teki, vaan se, mitä hän oli.

PÄÄTÖS

1. Jeesuksen neitseellisen sikiämisen historiallisuus on suomalaisessa teologiassa viime aikoina joutunut aivan erityisen hyökkäyksen kohteeksi. Se kun ei ole tieteen empiirisiin tutkimusmenetelmin todistettavissa.

Raamatun oman sanan mukaan juuri Jeesuksen neitseellisen sikiämisen tunnustaminen tai kieltäminen on asia, josta Jumalan Henki ja antikristuksen henki ovat tunnistettavissa.

Raamatussa sanotaan: "Rakkaani, älkää jokaista henkeä uskoko, vaan koetelkaa henget, ovatko ne Jumalasta; sillä monta väärää profeettaa on lähtenyt maailmaan. Tästä te tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, lihaan tulleeeksi, on Jumalasta; ja yksikään henki, joka ei tunnusta Jeesusta, ei ole Jumalasta; se on antikristuksen henki" (1 Jh 4:1-3). Joutuu kysymään: Minkähän hengen välikappaleita monet tämän päivän teologit ovat?

Jos kristinuskosta poistetaan yliluonnollinen, se lakkaa olemasta kristinuskoa. Merkille pantavaa onkin, että mitä enemmän kirkot ovat "modernisoineet" teologiaansa ja opetustaan, sitä enemmän ihmiset ovat kääntyneet etsimään "yliluonnollista" taikuudesta, okkultismista ja muusta sellaisesta. Kun ihmisiltä riistetään se, mikä on aitoa ja todellista, he kääntyvät korvikkeisiin.

2. Oma ymmärrykseni ei riitä selittämään neitseestä syntymistä ja inkarnaatiota, mutta uskon ne. En ymmärrä myöskään Golgatan ristiä, mutta uskon sen. En ymmärrä kastetta enkä ehtoollistakaan, mutta uskon ne. - Uskon Jumalan sanan tähden.

3. Kutsun sinua kanssani tänä Marian päivänä Marian seuraan. Kun kuulemme Jumalan sanan lupauksen Jumalan syntymisestä ihmiseksi, uskokaamme se, vaikka emme ymmärtäisi. Kun kuulemme tänään ehtoollisen asetussanat, uskokaamme ne, vaikka emme ymmärtäisi, miten on mahdollista, että ylösnoussut Herramme on ehtoollisen leivässä ja viinissä.

Ja me saamme, mitä Jumalan sana lupaa. Me saamme syntimme anteeksi ja iankaikkisen elämän.

Matti Väisänen